

Fyll i arbetsbeskrivningen genom att ersätta den **ljusgrå texten** med din egen text. Spara och bifoga dokumentet i samma mapp som resten av ditt bidrag. För att delta i tävlingen måste du också betala en anmälningsavgift på 250 kronor. Sätt in pengarna på BG 546-3880. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

NAMN:

Jenny Widell

E-POST:

jenny.widell@svt.se

ARBETSNAMN:

Vägen mot Fas 3

KATEGORI:

Lokal-TV

DESSA PERSONER ANMÄLS OCH KAN NOMINERAS

Tina Enström, Jenny Widell, Ulf Persson

FÖRUTOM OVANSTÄENDE DELTOG FÖLJANDE PERSONER

Mikko Lindskog (fotograf), Ronny Hammarsten (fotograf), Inge Jakobsson (redaktör)

PUBLICERINGSDATUM

5, 6, 7, 12, 13, 20, 26, 27, 28 mars samt 2, 28, 29, 30 april samt 3, 4, 5, 21 och 27 september

VAR PUBLICERADES JOBBET?

SVT Östnytt och svt.se/ostnytt

BESKRIV RESULTATET AV GRÄVET KORTFATTAT

Arbetsförmedlingen och Fas 3 har badat i strålkastarljus och jobbfrågan var en av de hetaste valfrågorna, men ljuset har riktats mot enskilda regelbrott och ingen har gått till botten med vad som leder fram till de här bristerna, hur ser systemet ut.

Vi har kunnat visa och förklara varför så många hamnar i långtidsarbetslöshet och Fas 3. Granskningen visar också att den kritik som har riktats mot Arbetsförmedlingen, och de fel och brister som tidigare har lyfts fram i media, inte handlar om enskilda avvikelser utan i själva verket är en logisk följd av ett systemfel. Vi har kunnat visa att det är när man följer reglerna som det blir absurt på riktigt.

Vi har granskat modellen med jobb- och utvecklingsgarantins Fas1, Fas 2 och Fas 3 och kan belägga att den är konstruerad på ett sådant sätt att den spär på långtidsarbetslösheten istället för att minska den. Vår granskning visar också att modellen inte är anpassad för att klara av hög arbetslöshet. Konsekvensen är att Arbetsförmedlingen har blivit en vänthall där allt fler hamnar i långtidsarbetslöshet och slutligen Fas 3 som inrättades som ett alternativ till förtidspension där man inte längre har rätt till så mycket hjälp.

Genom att under lång tid göra bakgrundsintervjuer och bygga förtroenden har vi fått arbetsförmedlare och Fas 3-anordnare och ställa upp och berätta hur systemet fungerar i

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

praktiken. Vi har också fått vara med och filma i miljöer som tidigare har varit stängda. Arbetsförmedlarna och Fas 3-anordnarna har tidigare varit med i debatten, men då har de fått stå till svars för bristerna i systemet. Vi har bytt fokus och istället visat vad de politiska direktiven får för konsekvenser i den praktiska verkligheten.

Den bilden har vi sedan belagt med statistik, körningar i Arbetsförmedlingens system, olika rapporter och forskning. Vi har bland annat kunnat avslöja att:

- antalet arbetslösa per arbetsförmedlare är så många att de omöjligt hinner ha kontakt med alla. Det är matematiskt omöjligt.
- Regeringen kraftigt har begränsat möjligheterna att få hjälp av Arbetsförmedlingen under det första året.
- arbetsmarknadsutbildningarna inte längre leder till jobb och visat varför.
- den allra vanligaste aktiviteten i fas 1 och 2 är jobbcoachning - att lära sig skriva jobbansökningar, trots att man borde ha fått lära sig det under sitt första år som arbetslös.
- ett stort antal arbetslösa inte har någon registrerad aktivitet alls, inte ens de som skulle vara de prioriterade.
- många fas3-deltagare får anställning hos sin fas3-anordnare, men det är fortfarande Arbetsförmedlingen som betalar lönen.
- företag kan ringa till Arbetsförmedlingen och beställa rabatterad arbetskraft. Det här har ökat kraftigt och förra året hanterade Arbetsförmedlingen 27 000 sådana beställningar.

Det blev en granskning underifrån och inifrån som till slut tvingade både generaldirektören och ministern att lyssna och agera.

PÅ VILKET SÄTT ANSER DU ATT GRÄVET UPPFYLLER KRITERIERNA FÖR GULDSPADEN?

Vi har gett en bild som inte tidigare var känd för allmänheten: Orsakerna till Arbetsförmedlingens brister är inte enbart att enskilda företagare utnyttjar systemet eller att enskilda arbetsförmedlare inte sköter sitt jobb. Det handlar i själva verket om medvetna politiska prioriteringar, om att arbetstiden inte räcker till - rent matematiskt - och att reglerna hindrar arbetsförmedlare från att hjälpa de arbetslösa.

Det är ett självständigt journalistiskt arbete från början till slut, där vi under lång tid har kämpat för att ta oss in bakom kulisserna och hela tiden har letat efter förklaringar. I rapporter och statistik, men framför allt ute på arbetsförmedlingskontoren. Vi har gradvis kunnat lägga ett pussel som visar ett sammanhang som inte tidigare har kommit fram.

Vi har fått enorma reaktioner från hundratals arbetsförmedlare som skriver: "Äntligen kommer den sanna bilden fram." Granskningen ledde också till att Arbetsförmedlingens ledning och ansvarig minister erkände problematiken och att rutiner ändrades. Även riksdagspolitiker har reagerat med förvåning på bilden som vi visade upp och granskningen har debatterats i riksdagen.

HUR UPPSTOD URSPRUNGSIDÉN TILL PROJEKTET?

Jenny Widell hade gjort flera nyhetsinslag om aktivitetsrapporterna och fick på det sättet kontakt med många arbetslösa. Tina Enström hade gjort nyhetsinslag om Personalstrategerna och Arbetsförmedlingens upphandlingar och fick på det sättet kontakt med flera företagare som jobbar på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Via dem fick vi en bild av att något var "sjukt i systemet". Vi bestämde oss för att ta reda på vad.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor - kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

VILKA ARBETSMETODER TILLÄMPADES?

Vi började med att vara ute på Arbetsförmedlingarna, utan kamera. Timme efter timme satt vi och lyssnade på arbetsförmedlarnas berättelser om hur de tvingas jobba och prioritera. Vi kunde först inte tro att det var sant.

För att försöka förstå och belägga det vi hört läste vi rapporter från Arbetsförmedlingen, forskningsrapporter, regleringsbrev, beslutsunderlag med mera. Vi intervjuade även fackförbund, forskare och företagare som jobbar på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Sedan gav vi oss ut igen. Den här gången med kamera. Vi hade lyckats skapa förtroenden hos både arbetsförmedlare och deras chefer så att vi tilläts vara med under möten med arbetslösa och filma allt som sades. Vi häpnade även den här gången över vad vi såg - och att vi tilläts spela in det.

För att belägga det vi hade fått höra beställde vi unika datakörningar ur arbetsförmedlingens eget system, en guldgruva med uppgifter som kan korsköras hur som helst - det gäller bara att veta vad man ska fråga efter.

I samband med att vi gjorde nyhetsinslag efterlyste vi fler berättelser och blev överrösta med hundratals mejl och telefonsamtal. Det plingade konstant i mobilen under flera dagar. Efter ett tag var det så uppenbart att det var samma berättelse som upprepades gång på gång i olika varianter. En berättelse som handlade om ett systemfel.

VILKA TYPER AV KÄLLOR ANVÄNDES?

Vi har gjort långa intervjuer med ett stort antal arbetsförmedlare, arbetslösa, kompletterande aktörer, Fas 3-anordnare, forskare, politiker och fackförbund. Vi har också varit med och följt arbetet ute på arbetsförmedlingarna. Vi har beställt flera körningar i Arbetsförmedlingens eget system. Vi har också läst stora mängder rapporter, statistik och forskning om och av Arbetsförmedlingen. Vi har jobbat medvetet och intensivt med att bygga upp kontaktnät i sociala medier.

VILKA PROBLEM STÖTTE DU PÅ UNDER ARBETET?

Det största problemet var att få människor att lita på oss och våga berätta. Det krävdes flera månaders arbete för att lyckas med det.

HUR LÅNG TID TOG PROJEKTET?

Idén fick vi förra hösten. Under hösten läste vi rapporter och gjorde bakgrundsintervjuer på lediga stunder. Vi började filma och jobba mer intensivt i februari i år. Vi har jobbat intensivt med att vara ute och spela in i korta perioder och däremellan jobbat med vanliga dagsjobb..

VILKA REAKTIONER HAR ARBETET FÅTT FRÅN MYNDIGHETER OCH KOLLEGOR?

Vi har fått ett enormt genomslag i sociala medier med många delningar på facebook och hundratals mejl från arbetslösa, företagare och arbetsförmedlare. Det är långa mejl med berättelser om deras arbetssituation.

Arbetsmarknadsministern reagerade på kritiken, Arbetsförmedlingens ledning hade krismöte och det här blev den första frågan som den nyutträdde generaldirektören fick på sitt bord.

Flera andra medier hakade på och berättade om det här och det har refererats och delats till vår granskning i sociala medier. Granskningen har även debatterats i riksdagen.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

HAR PROJEKTET ANMÄLTTS TILL PO, GRANSKNINGSNÄMNDEN ELLER ANNAN INSTANS?

Ett av tv-inslagen anmäldes till granskningsnämnden. Det var en person som tyckte att vi inte visade upp en tillräckligt positiv bild av en arbetsmarknadsutbildning i Nyköping som vi besökte. Personen tyckte att det skulle kunna ge negativa konsekvenser för deltagarna. Granskningsnämnden tog inte upp den anmälan.

TELEFON/E-POST TILL NOMINERADE JOURNALISTER:

Tina Enström, 011-210128, tina.enstrom@svt.se

Jenny Widell, 011-210123, jenny.widell@svt.se

Ulf Persson, ulf.persson@svt.se

GLÖM INTE: För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.

Telefon: 08-665 40 10 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.